

PRZECIWNIE (15) *av*

Pierwsze e jasne; -e (6) OrzQuin, SarnStat (5), -é (1) Calep.

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn).

1. *Niezgodnie z czymś; (in) contrarium JanStat; contrarie, contraversum, e diverso, (ex) adverso, e(x) contrario Cn [czemu] (7) : Zalię wżytko przeciwnie tym znakom przerwczonem [świadczącym o poczęciu syna] o dziewcze rozumieć małż. FalZioł V 15; która winá ma bydź od tych odnośzoná/ którzy przeciwko temu Dekretowi ninieyszému przeciwnie czynić będą. SarnStat 141; A iegli przeciwnie temu wczynią/ á to będzie dowiedziono słufznými dowody: tedy poddáni ich od wżytkich przysięg poddánftwá máią bydź wolni y wyfwbodzeni w tym czásie SarnStat 1079, 1076, 1100, 1236.*

Wyrażenie: »prawdzie przeciwnie« (1): A yeśli w onym piśmie nyeco naydę/ coby łye prawdziye przeciwnye widzyáło/ nye wątpyę/ [...] iż álbo zfałśowane łá kfyęgi/ álbo tłumácz álbo wykłádácz nye dośyágł rozumem tego/ co yełt powyedżyano/ álbo iżem ya nye wyrozumyáł. KromRozm II p4v.

2. *Nieprzyjaźnie, niezyczliwie, złośliwie; infeste, malitiose Mącz; adversus Calep; contrarie, contraversum, (ex) adverso, ex contraria parte, e(x) contrario Cn (4) : Krol lepak Porrus przeciwnie mu [Aleksandrowi] odpisał, á słoniow y bawołow ku walce wielkość prziprawił BielŻyw 158; Mącz 170a, 205d; Adversus – Przecziwnie. Calep 28b.*

3. *Całkiem inaczej, nie tak; contrarie Calep, Cn; contraversum, e diverso, (ex) adverso, e(x) contrario, vice versa Cn (2) : Contrarie – Roznie, przeciwnię. Calep 254a.*

W przeciwstawieniu: »tak ... przeciwnie« (1): iednę rzecz raz chwala, Drugi raz zásię gania. ieden raz ná Seymách Y Seymikách ták rádzą, drugi raz przeciwnie. CiekPotr 78.

4. *Nieposłusznie, krnąbrnie, buntowniczo (2) : Contumaciter, Przecywnie/ Swowolnie/ Ociętnie/ Krnąbrnie. Mącz 64b.*

przeciwnie komu (1): piérzchliwie zákládáią fundáméntá kácérftwóm słwym: ták iáko y po Potopie ludzie Bogu przeciwnie/ piérzchliwie fundáméntá zákládáli/ Wieżę Babel buduiąc OrzQuin 13v.

Synonimy: 1. sprzeciwnie; 2. nieprzyjacielskie, nieprzyjaźliwie, niezyczliwie, sprzeciwnie; 3. różnie; 4. krnąbrnie, ociętnie, sprzeciwnie, swowolnie.

Cf PRZECIWNNO